

IOANA DRUGAȘ ȘI DELIA BÎRLE (COORD.), *EDUCĂM ȘI VINDECĂM PRIN... POVEȘTI*, EDITURA UNIVERSITĂȚII DIN ORADEA, 2008

IOANA DRUGAȘ AND DELIA BÎRLE (COORD.), *EDUCATING AND HEALING THROUGH WORDS... TALES*, ORADEA UNIVERSITY PUBLISHING, 2008

Ioan Chelemen *

Nu-i așa că este o bucurie imensă momentul în care o primă impresie mai mult decât pozitivă este întărită de o a doua, plină de entuziasm? Așa mi s-a întâmplat și mie atunci când am primit cu o deosebită plăcere cartea colegelor mele „Educăm și vindecăm prin...povești”!

Nu pot să nu spun că prima reacție a fost una de înduioșare, urmată de un zâmbet larg la vedere frumosului Tudor pe coperta cărții. Chiar dacă ar fi fost doar despre el și cu el această carte, ar fi ajuns să fie cumpărată la fel de repede! Dar haideti să nu le lăsăm pe planul secund pe profesionistele autoare ale acestei cărți. Specialiste în psihologia copilului, psihologia educației, psihopedagogie specială, consiliere, terapie și nu numai, autoarele au realizat o lucrare remarcabilă, îmbinând explicațiile teoretice cu aplicațiile practice ale poveștii ca metodă terapeutică.

Întotdeauna am fost de părere că nu poți să ajungi la un copil, nu poți să îl ajuți dacă nu te apropii de lumea lui, dacă nu te adaptezi tu, ca specialist, caracteristicilor sale de vârstă și individuale. Și ce modalitate mai eficientă în această direcție dacă nu povestea terapeutică? Așa cum subliniau și autoarele în cuvântul de deschidere al acestei cărți, povestea terapeutică și lucrările dedicate ei sunt puține ca număr la noi în țară, chiar dacă în străinătate, cu precădere în Statele Unite ale Americii, literatura abundă în acest domeniu. Și din acest motiv, această apariție este una de succes și una mult așteptată.

Foarte creativă și inspirată este denumirea capitolelor din partea întâi a cărții: „*A fost odată un copil...*” este primul capitol în care distinsa doamnă profesoară Elena Bonchiș prezintă într-o formă succintă, dar comprehensivă particularitățile dezvoltării psiho-sociale ale copilului. Însuși stilul de transmitere al informațiilor recomandă această carte atât părinților, direct interesați de problematica expusă, dar și specialiștilor din domeniul psihologiei și educației.

Capitolul al doilea a fost denumit, în ideea continuării basmului, „*care iubea cărțile...*”. Tânăra mea colegă și nu de mult timp, mămica Ioana Drugaș ne introduce în zona biblioterapiei, accentuând multiplele valențe ale acesteia. Foarte utilă, pentru toate persoanele interesate în a utiliza biblioterapia, este prezentarea pașilor necesari pentru valorificarea la maximum a acestei metode terapeutice creative.

* conf. univ. dr., Universitatea din Oradea; e-mail: ioan.generalu@gmail.com

„*cu povești...ce vindecă*” este cel de-al treilea capitol al acestei lucrări minunate. Delia Bîrle, în primul rând fericita mămică a minunatului băiețel de pe coperta cărții și apoi lector universitar la Catedra de Psihologie, ne completează și ne aprofundează cunoștințele cu privire la metafora terapeutică. Unul dintre subcapitolele care mi-au atras atenția în mod deosebit se referă la istoricul utilizării metaforelor terapeutice, Delia Bîrle demonstrându-ne că acestea sunt intrinseci înțelepciunii umane, indiferent de secol și cultură. Prezentarea strategiilor specifice de utilizare a metaforei terapeutice și a poveștilor în încercarea de rezolvare a diferitelor dificultăți prin care trec copiii, oferind exemple concrete, este deosebit de valoroasă pentru cei ce vor să aplice informațiile acumulate până acum cu privire la această tehnică terapeutică.

În partea a doua a cărții – „*Între basm și realitate*” – doamna terapeut Alina Decsei-Radu ne readuce cu profesionalism și tact în aria problemelor clinice cu care se pot confrunta copiii în perioada preșcolară și școlară mică. Nu putem să intervenim eficient fără cunoștințe acurate cu privire la tulburările de care pot suferi copiii la această vârstă, iar colega mea le oferă într-un limbaj și o formă accesibilă tuturor cititorilor.

„*Miracolul poveștilor*” reprezintă partea fascinantă a acestei cărți. Dacă ar fi să utilizez o metaforă, aș spune că autoarele acestor povești au fost asemeni unor „zâne bune”, care au folosit „cuvinte magice” spre a ajuta copiii prin intermediul părinților, a psihologilor sau pedagogilor.

Orice poveste, prin forma de prezentare și, în general, prin mesajul transmis are un efect pozitiv asupra psihicului uman. Poveștile terapeutice create cu multă inspirație de colegele mele prezintă și marele avantaj de a viza ameliorarea unei game largi de dificultăți cu care se confruntă copiii în zilele noastre: relații sociale, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea identității, ADHD sau adopție-abandon.

Mi-a fost foarte greu să mă rezum la a vă prezenta o singură poveste din minunatele creații ale autoarelor. Cu mare dificultate, m-am oprit la „*Povestea unui strop de ploaie*” pentru că surprinde aspecte ale uneia dintre problemele de mare actualitate ale societății noastre, și anume integrarea copiilor cu dizabilități. Voi reda câteva fragmente din poveste, astfel încât să vă conving de ingeniozitatea și delicatețea acesteia și să vă stârnesc curiozitatea și dorul de a citi povești:

„*A fost o vreme când toți eram unul și același...nor. Nu m-aș fi gândit niciodată că la un moment dat o să ne despărțim. Nu eram pregătit pentru așa ceva pentru că totul s-a întâmplat atât de repede...(...).*”

Sus, în norul nostru, că așa ne plăcea să îi spunem, era grozav de bine! Și zic asta cu atât mai mult cu cât acolo eram toți la fel. Împreună formam un nor alb, pufos și moale. Eram în continuă mișcare și era așa de plăcut să te lași mânat de curenții de aer. S-a întâmplat ca într-o zi să ni se alătore un alt nor care nu era deloc prietenos, iar în spatele nostru goneau și alții. Nu știam ce urma să se întâmple și fără să îndrăznesc să întreb pe cineva ceva, am auzit în urma noastră zgomote asurzitoare. Erau de fapt tunetele (...).

Și așa s-a întâmplat, norul nostru atât de alb, s-a transformat, împreună cu alți nori, în unul negru, iar noi, stropii de ploaie ne-am despărțit unul câte unul.

- Până aici ne-a fost! Cu bine, prieteni dragi! se auzeau peste tot glasuri. Poate o să ne revedem pe pământ! și îi vedeam cum coboară cu repeziciune. Numai eu dintre toți rămâneam în urmă, mă împiedicam, mă rostogoleam, mă

ridicam din nou, iar zborul meu pe pământ era mult îngreunat...Dar oare de ce? M-am uitat cu atenție la cei din jurul meu. Erau stropi mari și grei, numai că eu eram mai mititel. Să fie din cauza asta?

Ceilalți au început să strige batjocoritor în urma mea:

- Hei, ciudatule, tu de unde vii? Îi vedeam cum şușoteau și zâmbeau, uitându-se la mine. Am înțeles imediat că sunt mai altfel decât ceilalți. Dar cu ce sunt eu de vină? Chiar așa, de ce trebuie să îndur toate astea? M-aș fi ascuns să nu mă vadă nimeni, dar unde aș fi putut face una ca asta? Între toți ceilalți nu era nimeni lângă mine care să mă înțeleagă și mă simțeam singur și trist. Cine m-ar putea înțelege?"

Am să mă opresc aici și am să vă las dumneavoastră, cititorilor, plăcerea de a descoperi cum se sfârșește această poveste. În mod firesc, cum se întâmplă în mai toate basmele, finalul este unul cu tâlc, cu un mesaj important pe care ar trebui să-l interiorizăm fiecare dintre noi!

Apreciez foarte mult cum au structurat autoarele partea practică a cărții. Fiecare poveste are o trimitere directă către o anumită problemă. Înainte de narațiunea propriu-zisă, este specificată problema căreia i se adresează, dar și problemele colaterale ce pot fi discutate cu ocazia citirii acelei povești. Se precizează căreia vârstă îi este adecvată povestea în cauză, modalitatea de a fi aplicată precum și persoana potrivită pentru utilizarea ei.

La finalul poveștii sunt explicate simbolurile și metaforele care sunt redată cu caractere italice în text, pentru identificarea lor mai facilă. De exemplu, în cazul exemplului de mai sus, metaforele „*Sus, în norul nostru*” și „*toți eram la fel*” sunt explicate de autoare: „*spațiul restrâns, protector în care trăiește copilul, fără a conștientiza încă diferențele dintre el și ceilalți*”.

În final, sunt oferite sub formă de ghid exemple de întrebări pentru identificarea problemei, a soluțiilor, a obstacolelor și întrebări de evaluare, de mare utilitate pentru persoana care aplică povestea terapeutică.

Deosebitul talent literar al autoarelor este completat de cel artistic. În finalul acestei cărți sunt redactate fișe de lucru – desene – pentru fiecare poveste în parte. Ele pot fi utilizate atât ca recompensă copiilor la finalul activității, fiind bine cunoscută plăcerea pentru a colora la vârstele mici, dar și ca suport în dialogul purtat pe baza narațiunii. Într-un cuvânt, cartea oferă *TOTUL* pentru a ajuta copiii să depășească obstacolele în dezvoltarea lor prin intermediul acestei metode terapeutice.

În final, nu pot decât să le felicit pe talentatele mele colege și să le urez mult succes în activitatea lor profesională! Așteptăm cu nerăbdare a doua ediție a acestei cărți, care să ne încânte din nou mințile și sufletele cu alte povești minunate care vindecă...